

EKSPORTSTRATEGI FOR ENERGIMRÅDET

INDHOLD

FORORD	SIDE 5
INDLEDNING	SIDE 7
VISION	SIDE 11
PRIORITEREDE MARKEDER	SIDE 12
STRATEGISK SEKTORTILGANG TIL EKSPORTMARKEDERNE	SIDE 19
MARKEDSFØRING OG EKSPORTFREMSTØD	SIDE 21
FINANSIERING, TILSKUD OG PARTNERSKABER	SIDE 23
FORSKNING OG INNOVATION	SIDE 27
EN UNDERSTØTTENDE HANDELSPOLITIK	SIDE 30
OPFØLGNING	SIDE 31

UDGIVER:

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet
www.efkm.dk

Udenrigsministeriet
www.um.dk

Erhvervsministeriet
www.em.dk

År 2017

FORORD

Danmark er et foregangsland inden for grøn omstilling og energieffektivitet. Den position skal vi fastholde. Energisektoren har stor betydning for dansk eksport, vækst, velstand og arbejdspladser. Vores førerposition er skabt over årtier, hvor Danmark har haft et højt ambitionsniveau, som regeringen fastholder.

Danmarks succes i den globale grønne omstilling skal måles på vores evne til at skabe eksport, vækst og danske arbejdspladser, samtidig med at vi sikrer en positiv global klimaeffekt. 2015 var et skelsættende år med vedtagelse af FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling og vedtagelse af den globale klimaafale på COP21 i Paris. For første gang nogensinde har verden en global ramme for grøn omstilling.

Det vil igangsætte massive investeringer over hele verden og skabe en stor efterspørgsel efter netop de teknologier, løsninger og serviceydelser, som den danske energibranche er verdensførende i at levere. I samarbejdet med andre lande bistår Danmark med opbygning af rammebetingelser for vækst i markedet for grøn energi i udviklings- og vækstøkonomier. Dermed bidrager udviklingspolitikken også til gunstigere markedsbetingelser for dansk eksport og for danske investeringer. Samtidig understøtter Danmarks eksportfremmeindsats virksomhederne i arbejdet med at sikre adgang til konkrete markedsmuligheder på langt de fleste markeder i verden.

Stigende efterspørgsel betyder dog ikke nødvendigvis, at det bliver danske virksomheder, der løber med ordrene. At erobre markedsandele og øge eksporten er ingen foræring. Vi må ikke hvile på laurbærrene og betragte os selv som selvfølgelig vindere i den globale konkurrence. Parisaftalen vil skabe flere konkurrenter, der ønsker at indtage Danmarks plads i førerfeltet.

Vi skal hele tiden være på forkant og sikre os, at den danske energibranche fastholder sin styrkeposition og udnytter mulighederne på udenlandske markeder. Det er helt afgørende, at danske virksomheder har de bedste, de mest effektive og dermed de mest konkurrencedygtige varer på hylderne, og at vi i fællesskab hjælper hinanden med at indfri de store eksportambitioner.

Det er en politisk kerneopgave at styrke eksporten ved aktivt at bistå danske virksomheder rundt om i verden. Med denne strategi sætter vi for første gang en samlet ramme for Danmarks eksportindsats på energiområdet. Ambitionen er at fastholde den positive fremgang, som vi har haft de seneste 15 år, og at Danmark forbliver foregangsland og udnytter sine styrkepositioner på energiområdet til mindst at fordoble eksporten af energiteknologi frem mod 2030.

Af energi-, forsynings- og klimaminister Lars Chr. Lilleholt (V), udenrigsminister Anders Samuelsen (LA), udviklingsminister Ulla Tørnæs (V) og erhvervsminister Brian Mikkelsen (K).

INDLEDNING

STORT VÆKSTPOTENTIALE FOR DEN DANSKE ENERGIBRANCHE

Den globale energi- og klimapolitiske dagsorden er præget af store forandringer. I 2015 blev to vigtige politiske aftaler indgået. På COP21 i Paris vedtog verdens lande en global bindende klimaafgørelse, og FN vedtog 17 nye verdensmål for klima, energi og bæredygtig udvikling. De to begivenheder sætter en ny international dagsorden.

Samtidig bliver en række vedvarende energiteknologier stadig mere modne og konkurrencedygtige, og i stigende grad vil markedsøkonomi i tillæg til de politiske rammebetingelser drive øgede investeringer i vedvarende energi og energieffektiviseringer. Dertil kommer, at det globale energiforbrug forventes at stige med 48 pct. frem mod 2040,¹ og at urbaniseringen verden over kræver store investeringer i infrastruktur, bygninger, forsyningsløsninger og energiproduktion.

Danmark er i en unik position til at levere på den nye globale dagsorden. Danmark har i de seneste 40 år ført en aktiv national energi- og klimapolitik, hvor samspillet mellem langsigtede politiske satsninger, stabile rammevilkår, forskning og udvikling samt innovative og ambitiøse virksomheder har gjort Danmark til foregangsland og udstillingsvindue for en funktionel og økonomisk bæredygtig grøn omstilling.

Danmark fører også en aktiv international energi- og klimapolitik. I EU og multilaterale fora, som Det Internationale Energiagentur, Clean Energy Ministerial, IRENA, SEA4All, UNEP-DTU og FN's klimaforhandlinger under UNFCCC, arbejder Danmark bl.a. for politiske rammebetingelser og regulering, som kan give gode forudsætninger for den globale efterspørgsel på energiteknologi og løsninger.

Ligeledes støttes gennem det danske udviklings samarbejde en lang række af aktiviteter, der konkret fremmer bedre markedsbetingelser i udviklingslande og vækstøkonomier med henblik på bæredygtig udvikling. Hertil har Danmark via sit engagement i de multilaterale udviklingsbanker gode muligheder for at skabe de nødvendige rammer for markedsudvikling og konkret finansiering af investeringer på energiområdet.

NYE MULIGHEDER FOR DEN DANSKE ENERGIBRANCHE

Det øgede fokus på en global bæredygtig omstilling skaber yderligere potentiale for den danske energibranche. DI Energi estimerer, at der med Parisaftalen i 2020 kan eksporteres dansk energiteknologi for 100 mia. kr.,² og at eksporten kan fordobles på centrale markeder som EU, USA, Mexico og Kina frem mod 2030.³ Samtidig vurderer Det Internationale Energiagentur, at en fuld implementering af Parisaftalen vil kræve globale investeringer svarende til mere end 13.500 mia. USD i energieffektivisering og lavemissionsteknologier frem mod 2030.⁴

¹The U.S. Energy Information Administration: International Energy Outlook, maj 2016.

²DI Energi

³DI Analyse: Mulighederne i Parisaftalen kræver målrettet og hurtig handling, november 2016.

⁴IEA: World Energy Outlook – Special Briefing for COP21, 2015.

Kilde: DI Analyse: Mulighederne i Parisaftalen kræver målrettet og hurtig handling, november 2016.

LAND	2014 / MIA. KR.	2030 / MIA. KR.
EU	50,8	100
USA	3,3	10 – 12
Mexico	0,9	2 – 3
Kina	2,7	6 – 9
I alt	57,7	118 – 124

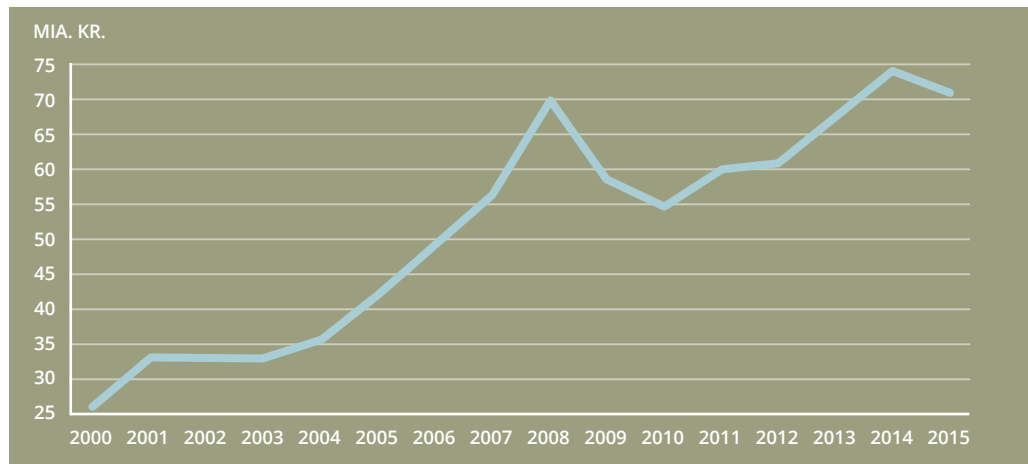
Den danske eksport af energiteknologi har været stigende de seneste 15 år fra 27 mia. kr. i år 2000 til 71 mia. kr. i 2015. Det svarer til en årlig vækst på 7 pct. I samme periode har den gennemsnitlige årlige vækst i den samlede vareeksport været 3 pct. Det betyder, at energiteknologiens andel af den samlede vareeksport er vokset fra 7 til 11 pct. i samme periode.

EKSSPORTPOTENTIALE PÅ UDVALGTE MARKEDER I 2030

Der er verden over allerede stor efterspørgsel efter danske energiløsninger, og eksporten af energiteknologi er steget kraftigt de seneste 15 år. Danmark er europamester i eksport af energiteknologi som det land i EU15, hvor energiteknologiekseport med 11 pct. udgør den største andel af den samlede vareeksport. Med andre ord er Danmark det land i EU15, hvis eksport er mest specialiseret inden for energiteknologi. Særligt eksporten af grøn energiteknologi er steget de seneste 15 år. Tallene vidner om, at den danske energibranche har rigtigt meget at byde omverdenen på.

Kilde: Eksport af Energiteknologi 2015.

UDVIKLINGEN I DANSK EKSPORT AF ENERGITEKNOLOGI FRA 2000 – 2015

Fremme af dansk eksport af energiteknologi er en klar politisk prioritet. Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet og Udenrigsministeriet arbejder allerede i dag målrettet på at fremvise den danske energimodel og danske løsninger. Da myndighederne er beslutningstagere i forhold til rammevilkår for investeringer på energiområdet, spiller relationsopbygning og samarbejde mellem danske og udenlandske myndigheder ofte en central rolle for eksportfremme.

I arbejdet med relationsopbygninger til udlandet har Udenrigsministeriets repræsentationer en kernerolle i relationen til de centrale og lokale myndigheder og kendskabet til politiske prioriteter, efterspørgsel og rammebetingelser. Men også i forhold til de civile aktører, det private erhvervsliv og institutionelle investorer, herunder pensionskasser. Koblingen mellem disse relationer, repræsentationernes lokale sektorkompetencer og Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets ekspertise er af betydelig værdi i indsatsen for at synliggøre de danske spidskompetencer og dermed sikre, at danske løsninger kommer i spil.

EN SAMLENDE STRATEGI

Forandringerne i det globale energi- og klimapolitiske billede og den øgede globale tilslutning til at nedbringe CO2-emissionerne betyder, at den nuværende danske eksportfremmeindsats på energiområdet i endnu højere grad skal sammentænkes, koordineres og løbende udvikles.

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet, Udenrigsministeriet og Erhvervsministeriet fremlægger derfor nu en samlende strategi for energibranchen, der kan fokusere den danske eksportindsats i udlandet på energiområdet og indfange de nuværende og fremtidige muligheder, som branchen står overfor. Det sker på baggrund af en løbende dialog med energibranchen om, hvordan man kan forbedre den eksisterende og skabe den fremtidige indsats.

Strategien viderefører og udvikler en række eksisterende initiativer under Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet, Udenrigsministeriet og Erhvervsministeriet, som understøtter energibranchens eksport. Herudover peger strategien på en række områder, hvor indsatsen fremadrettet vil blive styrket.

Landskabet af eksportfremmende initiativer er betydeligt større end den statslige indsats. Energibranchen leverer selv den centrale indsats, som denne strategi ønsker at understøtte. Initiativerne i strategien gennemføres derfor koordineret og i samarbejde med branchen. Der vil i opfølgningen på strategien være en løbende dialog med brancheorganisationer, virksomheder og andre relevante aktører om, hvordan initiativerne bedst implementeres og udvikles.

VISION

Eksportstrategien udgør en samlende platform for en forbedret sammentænkning og koordination af eksportindsatsen på energiområdet. Strategien skal indfange nuværende og fremtidige muligheder for branchen.

Strategien skal være med til at sikre, at danske virksomheder står bedst muligt til at levere på den stigende globale efterspørgsel efter energiløsninger.

VISIONEN

STRATEGIENS VISION:

- Danmark skal forblive foregangsland og udnytte sine styrkepositioner på energiområdet med henblik på mindst at fordoble eksporten af energiteknologi fra ca. 70 mia. kr. i 2015 til over 140 mia. kr. i 2030.*
- Danmark skal fortsat være europamester i eksport af energiteknologi.
- Danmark skal i endnu højere grad kendes for at være eksportør af bæredygtige systemløsninger til energisektoren og energisystemet.

STRATEGIEN

VISIONEN VIL BLIVE INDFRIET MED STRATEGIEN VED AT:

- Styrke samarbejdet mellem Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet, Udenrigsministeriet, Erhvervsministeriet og energibranchen.
- Lever et overblik over indsatser, som kan understøtte branchen på energiteknologi-området i forhold til deres internationalisering, markedsføring og afsætning af energiteknologier og services samt systemløsninger.
- Lancere nye initiativer i 2017, som skal understøtte energibranchens eksportmuligheder.

DE 7 HOVED-INDSATSER

STRATEGIEN BESTÅR AF FØLGENDE HOVEDINDSATSOMRÅDER:

- Prioriterede markeder
- Strategisk sektortilgang til eksportmarkederne
- Markedsføring og eksportfremstød
- Finansiering, tilskud og partnerskaber
- Forskning og innovation
- En understøttende handelspolitik
- Opfølgning – nedsættelse af et dialogforum for energi

NYE TILTAG

I FORBINDELSE MED STRATEGIEN VIL FLERE NYE INITIATIVER BLIVE IGANGSAT, LIGESOM EN RÆKKE EKSISTERENDE AKTIVITETER VIL BLIVE VIDEREFØRT OG FOKUSERET:

- Initiativ i Bruxelles: DK – EU Energy Alliance
- Styrket bemanning til varetagelse af arbejdet med energiunionen i Bruxelles
- Eksportordning for Tyskland, Storbritannien og USA
- Vækstrådgiver på energiområdet i Indien
- Rådgivningsydelse fra Energistyrelsen via Udenrigsministeriet
- Projektudviklingsfacilitet målrettet offentlig infrastruktur under Danida Business Finance
- Forlængelse af støtten til State of Green
- Forlængelse af bilaterale energi- og klimasamarbejder med Kina, Mexico, Sydafrika og Vietnam og nyt samarbejde med Etiopien
- Fortsættelse af energieffektivitets hub'en i FN-byen i København
- Styrkelse af EUDP-forskningsprogrammet som led i Danmarks deltagelse i "Mission Innovation"

* Baseret på beregninger fra Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet.

PRIORITEREDE MARKEDER

Danmarks største eksportmarkeder for energiteknologi er de europæiske nærmarkeder. Med undtagelse af USA og Kina, der i 2015 var henholdsvis den anden- og femtestørste aftager, var top 10 over modtagerlande af dansk energiteknologi primært europæiske lande. EU og Danmarks nærmarkeder vil derfor også fremadrettet være et fokusområde.

NR:	2015 (EKSPORT AF ENERGITEKNOLOGI I MIA. KR.)
1. Tyskland	24,68
2. USA	5,22
3. Storbritanien	3,97
4. Sverige	3,82
5. Kina	3,01
6. Holland	2,55
7. Norge	2,45
8. Polen	2,07
9. Frankrig	1,81
10. Finland	1,69
	51,27

Kilde: Eksport af energiteknologi 2015.

TOP 10 MODTAGERLANDE AF DANSK ENERGITEKNOLOGI FORDELT PÅ LANDEGRUPPER

Eksporten til store vækstmarkeder udgør på nuværende tidspunkt en mindre del af den samlede danske eksport, men potentialet er stort. Omstillingen er i fuld gang i flere af vækstøkonomierne, bl.a. Kina, Mexico og Indien. Derfor vil vækstmarkederne være et fokusområde fremadrettet. Forskellige bilaterale myndighedssamarbejder på energiområdet, finansieret af udviklingsmidler, udbygges fortsat og giver grobund for øget inddragelse af den private sektor. Det vil kunne understøtte dansk eksport til disse markeder.

PRIORITEREDE MARKEDER

EU

Danmarks position som et af de førende lande i den grønne omstilling giver mulighed for at sikre internationale fremskridt. Arbejdet med indfrielsen af EU's 2030-mål og den konkrete udmøntning af EU's energiunion er i den sammenhæng afgørende. Energiunionen er med til at fastlægge de fremtidige rammer for bl.a. det indre marked for energi, energieffektivisering og vedvarende energi.

EU's energiunion har stor betydning for energibranchen og muligheden for at afsætte dansk energiteknologi. Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet vil derfor fortsat arbejde for at sætte et stærkt dansk aftryk i forhandlingerne og styrker for en periode bemandingen til varetagelse af arbejdet med energiunionen i Bruxelles.

NYT INITIATIV I BRUXELLES: DK - EU ENERGY ALLIANCE

I 2017 vil Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet indgå et nyt samarbejde med den danske EU-repræsentation i Bruxelles om initiativet DK - EU Energy Alliance.

Initiativet skal:

- Styrke virksomhedernes indsigt i nuværende og fremtidige rammevilkår og nationale markedsforhold.
- Bistå med at formidle den danske energimodel i øvrige EU-lande.

De danske ambassader i EU's medlemslande vil bidrage med rådgivning om landespecifik viden om regulering og positioner på EU-politik. Energistyrelsen vil hjælpe danske virksomheder med at formidle den danske energimodel i EU's medlemslande.

PRIORITEREDE MARKEDER

DE STØRSTE EKSPORTMARKEDER

Tyskland, Storbritannien og USA er Danmarks tre største eksportmarkeder. I alle tre lande er der potentiale for at øge den danske eksport:

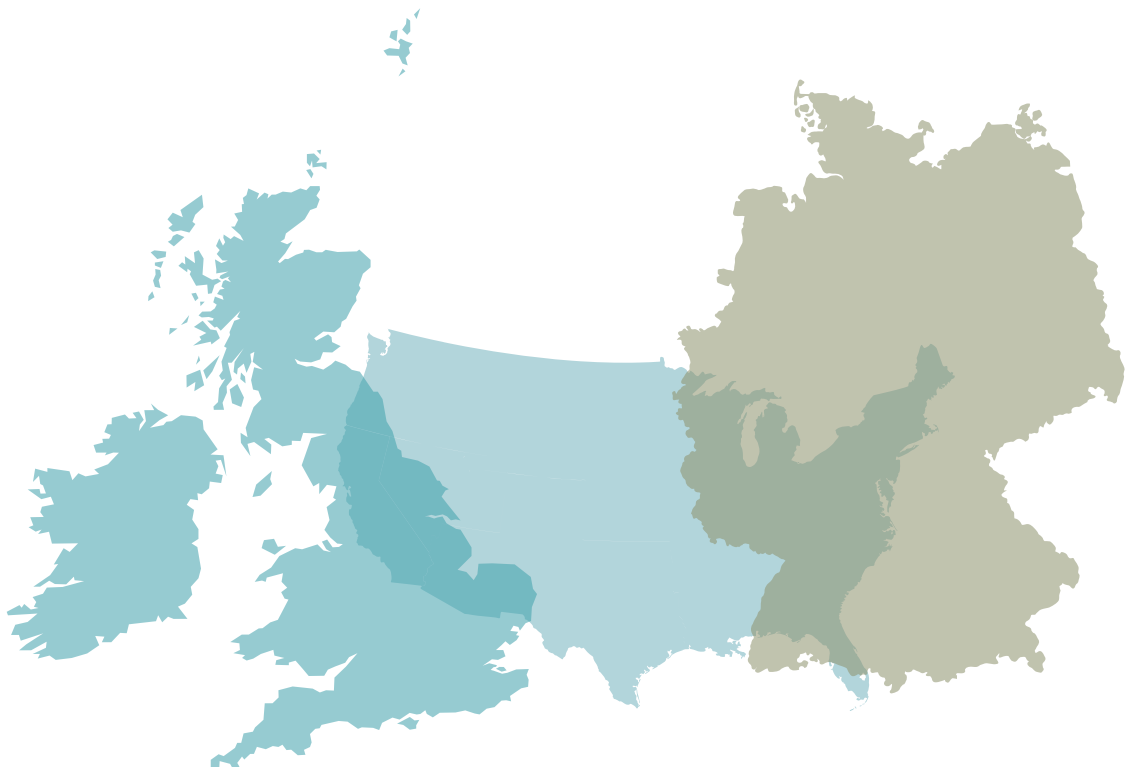
- Energiewende sætter rammen for Tysklands grønne omstilling. Tyskland har en målsætning om at reducere CO₂-udledningen med mindst 80 pct. i 2050 via udbygning af vedvarende energikilder og energieffektivitet.
- Storbritannien har en ambitiøs national dagsorden frem mod 2050. Det har medført en betydelig satsning på bl.a. havvindmøller, biomasse og omstilling til mere effektivt energiforbrug. Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet, Udenrigsministeriet og Erhvervsministeriet vil være opmærksomme på de følgevirkninger, som Storbritanniens udtræden af EU - Brexit - kan have for den danske energibranche.
- Eksporten til Nordamerika har i de seneste år været stigende. En række amerikanske delstater har fået øjnene op for fordelene i at vælge bl.a. energieffektive løsninger og vedvarende energi. Muligheden for øget eksport af f.eks. dansk fjernvarmeteknologi, vindteknologi og energieffektiviseringsløsninger er derfor voksende.

NY EKSPORTORDNING FOR TYSKLAND, STORBRITANNIEN OG USA

I 2017 vil Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet og Udenrigsministeriet etablere en ny eksportordning. Ordningen skal bidrage til at fremme eksporten af danske energiløsninger til de tre lande.

Formålet er at indgå samarbejder med myndigheder i Tyskland, Storbritannien og USA og derigennem formidle og udbrede viden om danske regulatoriske og energiteknologiske løsninger. Derved skabes en platform til at understøtte danske virksomheders adgang til udenlandske beslutningstagere og viden om planlagte investeringer. Dette vil ske i tæt samarbejde mellem Energistyrelsen, Udenrigsministeriet og energibranchen:

- Ordningen er treårig og gælder fra 2017 til 2019.
- Danmark indgår samarbejde med myndigheder i de tre lande, hvor der er mulighed for at implementere energisystemer, som danske myndigheder har erfaringer med inden for områder, hvor der er markedspotentialer for danske virksomheder.
- Ordningen kan give danske virksomheder mulighed for at opnå større lokal forankring, forståelse for markedet samt at gå sammen om levering af systemløsninger.
- Der vil være en differentieret indsats i de tre lande, da forholdene og udviklingen varierer.
- Ordningen vil have tilknyttet rådgivere fra Energistyrelsen samt sektorrådgivere fra Udenrigsministeriet på de danske ambassader i de tre lande.

FREMTIDIGE VÆKSTMARKEDER OG POTENTIALELANDE

Eksporten til vækstmarkederne udgør med undtagelse af Kina en meget lille del af den samlede danske eksport af energiteknologi. Der er dog et voksende globalt fokus på bæredygtige energimodeller efter indgåelse af Parisaftalen. Her har Danmark meget at tilbyde. Myndighederne i mange lande ønsker i stigende grad at lade sig inspirere af danske erfaringer med energipolitiske rammevilkår, regulering og systemudvikling. Ikke mindst vækstøkonomierne, hvis energiforbrug er hastigt stigende, efterspørger løsninger, der kan fremtidssikre deres energisystemer. I vækstøkonomierne er der samtidig potentiale for øget dansk eksport.

ENERGI- OG KLIMASAMARBEJDER

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet har indgået strategiske myndighedssamarbejder på energi- og klimaområdet med seks centrale vækstøkonomier finansieret af udviklingsmidler:

- Kina
- Mexico
- Vietnam
- Sydafrika
- Etiopien
- Ukraine

Gennem myndighedssamarbejde bidrager Danmark med kompetencer og erfaringer for at fremme en grøn omstilling i landene ved at rådgive om politikker og rammevilkår, der f.eks. kan fremme brugen og integration af vedvarende energi samt energibesparende foranstaltninger og teknologi.

Det er en myndighed til myndighedstilgang, hvor faglige eksperter fra især Energistyrelsen yder direkte teknisk assistance til modtagerlandet. Herudover er der indstationeret en energirådgiver hos partnermyndigheden, som understøtter samarbejdet.

Via stærke partnerskaber kan Danmark på én gang bidrage til at fremme udviklingen i de udvalgte lande i en mere bæredygtig retning og samtidig medvirke til at understøtte bedre rammebetingelser for dansk eksport. Når Energistyrelsen går i dialog med myndigheder i andre lande om den danske energimodel og systemløsninger, kan det indirekte åbne døre for danske virksomheder.

I 2017 vil myndighedssamarbejderne med Kina, Mexico, Vietnam og Sydafrika blive forlænget i en ny treårig periode. Fremadrettet vil der være større fokus på inddragelse af den private sektor i de fire lande. I 2017 etableres ligeledes et nyt bilateralt myndighedssamarbejde med Etiopien for en treårig periode.

I Ukraine fortsætter Energistyrelsen med at bistå landet med at tage de første skridt mod en langsigtet energiplanlægning, der sikrer større forsyningssikkerhed.

CASE

SAMARBEJDE MED KINA OM FJERNVARME

Som en del af myndighedssamarbejdet med Kina oprettede Danmark i 2014 et samarbejde med Kinas "National Energy Conservation Center" (NECC). Samarbejdet skal forbedre energi-effektiviteten generelt og fremme anvendelsen af overskudsvarme fra industri til fjernvarme i Kina, og er tæt relateret til danske erfaringer og løsninger på området.

Samarbejdet blev udvidet i februar 2017 og skal skubbe fjernvarmen i Beijing i en mere effektiv, langsigtet og integreret retning. NECC og Energistyrelsen arbejder på at etablere projektet i Kina. I den forbindelse vil der blive etableret et ekspertpanel med deltagere fra Danmark og Kina, som skal udvikle forslag til en mere omfattende varmeplanlægning, blandt andet baseret på dansk viden og teknologisk ekspertise. I samarbejde med eksportrådgiverne på den danske ambassade i Beijing vil Energistyrelsen og NECC derfor inddrage danske virksomheder i forhold til deling af viden om dansk teknologi.

Samarbejdet bygger videre på det udviklingsengagement, Danmark har haft i Kina bl.a. gennem Danida Business Finance, som har medvirket til at udbrede kendskabet i Kina til danske erfaringer og teknologi inden for fjernvarme og skabe kommerciel markedsgang for danske virksomheder.

VÆKSTRÅDGIVERORDNINGEN OG NY VÆKSTRÅDGIVER I INDIEN

Energi- Forsynings- og Klimaministeriet indgår i Udenrigsministeriets udviklingsfinansierede vækstrådgiverordning og har vækstrådgivere i:

- Indonesien
- Tyrkiet
- Indien

Vækstrådgiverordningen i Indien starter op i 2017, hvor der indledes et nyt strategisk sektorsamarbejde på energiområdet, og der udsendes en ny dansk vækstrådgiver. Både de nuværende og den kommende vækstrådgiver faciliterer samarbejder med myndigheder om bæredygtige energiløsninger, hvor Danmark har særlige kompetencer, viden og teknologi til implementering af bæredygtige løsninger, der bl.a. kan være med til at bane vejen for dansk eksport.

SUSTAINABLE ENERGY FOR ALL

Danmark har under det globale initiativ Sustainable Energy For All (SE4All) etableret en hub om energieffektivitet i FN-byen i København. Under hub'en er bl.a. etableret en række virksomhedsnetværk – eller såkaldte acceleratorer - som arbejder med bl.a. fjernvarme, energieffektivitet i bygninger og belysning.

Fleere danske virksomheder er aktive i disse netværk, som udover at bane vejen for at demonstrere danske løsninger, er en vej til at åbne markeder og skabe rammebetingelser, der kan bane vejen for flere danske eksportmuligheder. Konkret er en række danske virksomheder engageret i samarbejde med flere byer i Kina om fjernvarmeløsninger. Lignende aktiviteter er undervejs i Indien, Chile og i flere lande på Balkan. Fra dansk side vil man fremadrettet søge at udbygge dette arbejde under SE4All energieffektivitets hub'en.

**FOKUSOMRÅDER FOR ENERGI-, FORSYNINGS- OG KLIMAMINISTERIETS
SAMARBEJDSLÁNDE:**

SAMARBEJDSLÁNDE	FOKUS
Kina	Reduktion af CO2-emissioner via omlægning til mere vedvarende energi, herunder særligt vind, bedre energieffektivitet samt udnyttelse af overskudsvarme i fjernvarmenettet.
Mexico	Energieffektivitet i industri og bygninger, integration af vedvarende energi og udvikling af klimapolitik.
Vietnam	Integration af vedvarende energi, herunder energiplanlægning samt energieffektivitet i industri.
Sydafrika	Omstilling af landets elsektor fra kul til mere vedvarende energi, herunder især vind.
Etiopien	Udbygning af vindkapacitet.
Ukraine	Anvendelse og integration af vedvarende energi, energieffektivitet i industri, scenarie-fremskrivinger og kapacitetsopbygning.
Indonesien	Energieffektivitet og integration af vedvarende energi.
Tyrkiet	Energiforsyning af bygninger med fokus på fjernkøling og fjernvarme.
Indien	Omstilling til vedvarende energi, herunder langsigtet energiplanlægning, fleksibilitet i elsektoren, vindenergi og energieffektivitet.
Tyskland	Fjernvarme og energieffektivitet
Storbritanien	Fjernvarme
USA	Fjernvarme og vind

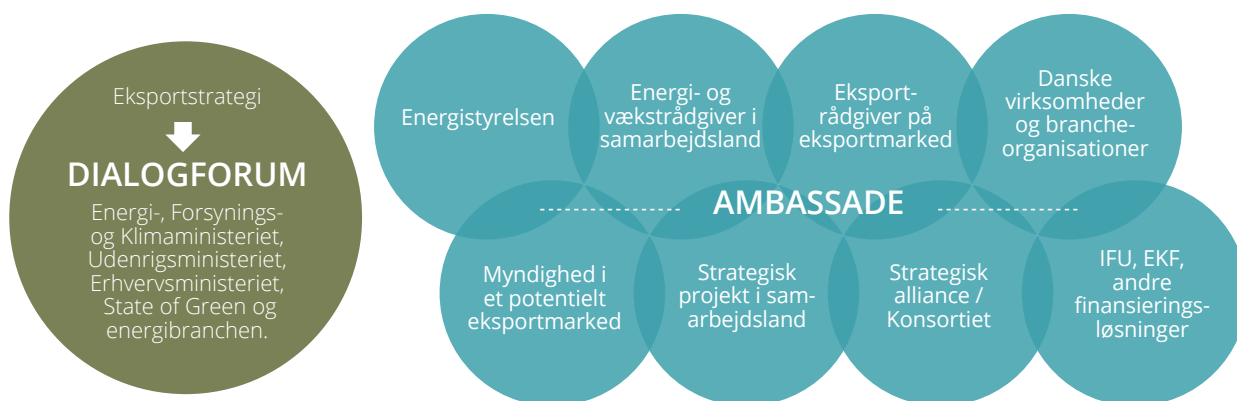

STRATEGISK SEKTORTILGANG TIL EKSPORTMARKEDERNE

Udenrigsministeriet hjælper danske virksomheder i udlandet gennem globale sektorteams. De er organiseret regionalt og fordelt med 250 eksportrådgivere på 60 markeder i verden. Energi og miljø udgør den største enkeltstående sektor for Udenrigsministeriets arbejde med danske virksomheder. Eksportrådgiverne opsøger konkrete eksportmuligheder og projekter på energiområdet i landene og sikrer, at danske virksomheder får adgang til disse muligheder.

I Energi- Forsynings- og Klimaministeriets samarbejdslande har energi- og vækstrådgiverne værdifuld viden om landes love og regulering på energiområdet, og de kender til ny politik og lovgivningsmæssige ændringer. Samtidig har rådgiverne gode forudsætninger for at identificere synergier mellem myndighedssamarbejdet og virksomhedernes interesser baseret på konkret efterspørgsel efter inddragelse af virksomhedskompetencer fra modtagerlandenes myndigheder.

Energi- og vækstrådgiverne arbejder sammen med de sektorspecialiserede eksportrådgivere for at sikre, at eksportmulighederne konkretiseres, og at virksomhederne inddrages.

FRA MARKEDSMULIGHED TIL EKSPORTORDRE

STRATEGISK SEKTORTILGANG TIL EKSPORTMARKEDERNE

FOKUS PÅ BEST PRACTICE MODELLER FOR VIRKSOMHEDSALLIANCER

De sektorspecialiserede eksportrådgivere under Udenrigsministeriet samler virksomheder i strategiske alliancer. Det vil også fremadrettet være et prioriteret område. Strategiske alliancer understøtter virksomhedernes muligheder for at gå sammen om systemløsninger og opnå ordrer i forbindelse med konkrete udbudsforretninger og projekter. Specialister fra danske kommuner, forsyningsselskaber, brancheorganisationer mfl. inddrages i arbejdet med at konkretisere projekterne og bearbejde de lokale myndigheder og interessenter.

På markeder med udsendte vækstrådgivere eller indstationerede energirådgivere arbejdes der for også at sikre de bedste forretningsmuligheder for etablering af strategiske alliancer.

Der ydes eksportstøtte til strategiske alliancer, der bl.a. har til formål at sikre deltagelse af SMV'er. Der er globalt etableret omkring 30 strategiske alliancer. Størstedelen ligger inden for cleantech: Energieffektivisering, fjernvarme, energieffektiv vandforsyning, vind, grønt byggeri mv.

FORSYNINGSSSEKTORENS DELTAGELSE I EKSPORTFREMMEDE AKTIVITETER

Forsyningsselskaberne kan bl.a. deltage i eksportfremstød, som udstillingsvindue for ny og innovativ teknologi eller bidrage med erfaring. Det har betydning for udbredelsen af kendskabet til danske løsninger. Der vil også fremadrettet være fokus på forsyningsselskabernes rolle i eksportfremmende aktiviteter.

Regeringens forsyningsstrategi lægger op til en effektivisering af forsyningssektoren ved bl.a. at indføre incitamentsbaseret økonomisk regulering af naturlige monopoler. Det kan bidrage til at understøtte efterspørgslen efter konkurrencedygtige forsyningsløsninger og udviklingen af nye løsninger, der kan eksporteres til det globale marked.

Tiltagene i forsyningsstrategien forventes også at fremme konsolidering af forsyningsselskaber, både inden for og på tværs af forsyningsområderne. Det vil øge efterspørgslen efter nye innovative forsyningsløsninger målrettet multiforsyningernes behov. Sådanne løsninger efterspørges også internationalt og et større hjemmemarked vil åbne døre til et endnu større eksportmarked.

NY RÅDGIVNINGSYDELSE FRA ENERGISTYRELSEN VIA UDENRIGSMINISTERIET

Der indføres en ny mulighed for rådgivning under Udenrigsministeriet, hvor Energistyrelsen inddrages i kortvarige og fokuserede aktiviteter i Udenrigsministeriets løsning af opgaver for virksomheder eller grupper af virksomheder på markeder, som har et stort eksportpotentiale:

- Udenrigsministeriet vil på baggrund af konkrete henvendelser inddrage Energistyrelsen.
- Energistyrelsen vil bistå med viden om den danske energimodel, bl.a. i form af oplæg, seminarer og workshops.

RÅDGIVNING FRA ENERGISTYRELSEN I THAILAND

CASE

Den danske ambassade i Bangkok og Vestas indgik en aftale om afholdelse af en workshop og opfølgende aktiviteter. Formålet var at øge viden og forståelse af og muligheden for at implementere og udnytte vind som energiresource i den thailandske el-forsyning samt kortlægge de udfordringer, som eksisterer i Thailand i forhold til vedvarende energikilder og særligt vind. Desuden var formålet at styrke de bilaterale relationer mellem Thailand og Danmark og give adgang til relevante aktører inden for vindenergi. Energistyrelsen bidrog på workshoppen med et oplæg om den grønne omstilling i Danmark, og hvordan danske erfaringer kan overføres til – og optimere – andre landes omstilling. Workshoppen bidrog til at promovere de samlede danske kompetencer og know how på vindområdet og til at styrke de thailandske og danske relationer inden for energi.

INDDRAGELSE AF EKF DANMARKS EKSPORTKREDIT OG INVESTERINGSFONDEN FOR UDVIKLINGSLANDE (IFU) I DET STRATEGISKE SEKTORARBEJDE

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet og Udenrigsministeriet har en løbende dialog med IFU, herunder Klimainvesteringsfonden, og EKF om mulige projekt- og investeringsmuligheder i forhold til de strategiske myndighedssamarbejder på energi og klima. Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet og Udenrigsministeriet aktiverer også IFU og EKF's erfaringer i forhold til projektf finansiering af grønne løsninger.

MARKEDSFØRING OG EKSPORTFREMSTØD

Konkurrencen på de centrale eksportmarkeder vil i de kommende år blive skærpet og antallet af aktører vil stige. Derfor er et godt kendskab til Danmark og danske energiløsninger et afgørende parameter for at øge branchens afsætningsmuligheder.

Danmark er allerede kendt som et foregangsland, og verden over er der stor efterspørgsel på danske løsninger. Det kendskab skal fastholdes og styrkes fremadrettet. International branding og synliggørelse af danske løsninger vil derfor være et centralt område med fokus på at udnytte og sammentænke initiativer og samtidig inddrage eksportfremmende aktiviteter, som kan åbne dørene for danske virksomheder på eksportmarkederne.

MARKEDSFØRING OG EKSPORT-FREMSTØD

FORSTÆRKET BRANDING GENNEM STATE OF GREEN

Det offentligt-private markedsføringskonsortium, State of Green, som støttes fra offentlig side af Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet, Udenrigsministeriet, Erhvervsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet, tilføres nye midler til og med 2020.

State of Green arbejder fokuseret med at øge kendskabet til Danmark, forstærke den internationale synlighed af danske kompetencer og konkrete løsninger inden for den grønne sektor samt at tiltrække aktiviteter og investeringer til Danmark.

Konsortiets markedsføringsaktiviteter vil fortsætte i den kommende periode i form af blandt andet:

- Fortsat opkvalificering af www.stateofgreen.com.
- Varetagelse af Danmarks grønne besøgscenter House of Green i København.
- Håndtering af delegationsbesøg fra internationale politiske og kommercielle beslutningstagere.
- Kommunikations- og presseaktiviteter gennem relevante internationale kanaler.
- Facilitering af og deltagelse i relevante nationale og internationale events.

Konsortiet vil som en integreret del af sine øvrige aktiviteter fokusere på længerevarende relationsopbyggende forløb fokuseret på udvalgte markeder og målgrupper. Det sker bl.a. i forlængelse af konsortiets arbejde med at etablere såkaldte Green Hubs på udvalgte markeder. Samtidig skal det styrke integrationen og udbyttet af konsortiets eventdeltagelse i de øvrige aktiviteter. Valget af markeder og aktiviteter vil lægge sig i forlængelse af øvrige danske eksportinitiativer. Herudover vil der være fokus på at styrke State of Green som brand i Danmark.

BESØG AF INDONESIAISK DELEGATION HOS STATE OF GREEN

State of Green understøtter løbende Energistyrelsens arbejde omkring myndighedssamarbejder med udvalgte lande. I forhold til eksempelvis det indonesiske marked lagde State of Green hus til et seminar for 38 besøgende fra forskellige ministerier samt det nationale energiselskab PLN i en delegation arrangeret af Energistyrelsen og den danske ambassade i Jakarta. På seminaret blev delegationen introduceret til den grønne danske energiomstilling, ligesom syv danske virksomheder fik mulighed for at holde et oplæg og siden netværke med den indonesiske delegation.

FORTSAT PRIORITERING AF MINISTERDELTAGELSE

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet, Udenrigsministeriet og Erhvervsministeriet vil fortsat arbejde på løbende at styrke koordinationen af officielle besøg og deltage aktivt i eksportfremstød i udlandet, især på strategisk vigtige markeder. Ministerdeltagelse ved én eller flere ministre i officielle besøg og eksportfremstød vil også fremadrettet være en høj prioriteret. Der vil i dialog med branchen blive tilstræbt en styrket koordinering af virksomhedernes egne eksportfremstød og ministerrejserne.

FÆLLES ERHVERVSFREMSTØD OG TILSKUD

Udenrigsministeriets ordning for fælles erhvervsfremstød dækker op til 50 pct. af fælles-udgifterne i forbindelse med erhvervsfremstød for virksomhedsgrupper. Ansøgeren skal være f.eks. en brancheorganisation eller konsulentvirksomhed. Afvikling af fremstød bidrager til, at flere SMV'er kan få adgang til eksportmarkederne. Fremstødene koordineres og arrangeres i tæt samarbejde med lokale ambassader og handelskontorer.

FINANSIERING, TILSKUD OG PARTNERSKABER

Adgang til finansiering på attraktive og konkurrencedygtige vilkår er vigtig for eksporten. Det gælder især for kapitaltunge investeringer i vedvarende energi og energieffektivisering. Finansiering af eksportindsatsen foregår som udgangspunkt på kommercielle vilkår, men der eksisterer instrumenter, der kan bidrage med adgang til finansiering og risikoafdækning til at understøtte eksporten og danske investeringer.

EKF Danmarks Eksportkredit og Udenrigsministeriet bidrager med finansieringsrelaterede ydelser og støtteinstrumenter. Finansieringsydelse skal modsvare de udfordringer, som danske virksomheder oplever på eksportmarkerne, og ydelserne skal i tilstrækkelig grad imødekomme energibranchens behov på finansieringssiden.

Som en del af udviklingssamarbejdet støtter Danmark under Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU) og Udenrigsministeriet den private sektors involvering i markedsudvikling og investeringer, der fremmer FN's verdensmål og bidrager til vækst og beskæftigelse i udviklingslandene med udgangspunkt i lokale udviklingsbehov.

FINANSIERING, TILSKUD OG PARTNERSKABER

EKF DANMARKS EKSPORTKREDIT

EKF under Erhvervsministeriet hjælper danske eksportvirksomheder og deres underleverandører med kredit og finansiering af deres eksport, så de kan blive ekstra konkurrencedygtige over for udenlandske kunder.

EKF har gennem en årrække understøttet dansk eksport af energiteknologi bl.a. inden for vind og biomasse og vil fremadrettet arbejde på at udbygge disse successer. EKF har iværksat en indsats, der skal øge eksporten af dansk energiteknologi inden for bl.a. fjernvarme og -køling. Det vil styrke danske eksportørers konkurrenceevne, hvis EKF kan tilbyde de potentielle købere en finansieringspakke, ikke mindst hvis danske virksomheder i større omfang end i dag bliver i stand til at levere systemløsninger.

Udenrigsministeriet og EKF har på udvalgte danske repræsentationer udsendt finansieringsrådgivere, der sikrer koblingen til Udenrigsministeriets arbejde med strategiske alliancer og EKF's finansieringstilbud. EKF arbejder i samspil med Udenrigsministeriet, virksomheder og brancheorganisationer på at udvikle finansieringsløsninger, der særligt kan understøtte danske SMV'ers position på vækstmarkederne.

MÅLRETTEDE PROGRAMMER TIL UNDERSTØTTELSE AF SMV'ERS VÆKST

Det er afgørende for fremtidssikring af eksporten, at danske SMV'er hjælpes ud på eksportmarkederne. SMV-bevillingen under Udenrigsministeriet finansierer en række programmer, der fremmer SMV'ers internationalisering.

FINANSIERING, TILSKUD OG PARTNERSKABER

INVESTERINGSFONDEN FOR UDVIKLINGSLANDE (IFU)

IFU tilbyder risikovillig kapital og rådgivning til kommercielle projekter, der er lokaliseret i udviklingslande med det formål at bidrage til bæredygtig udvikling. IFU har investeret i en række energiprojekter, herunder i vedvarende energi i regi af Klimainvesteringsfonden.

I samarbejde med Udenrigsministeriet har IFU etableret en projektudviklingsfacilitet med fokus på udvikling af større investeringsprojekter i samarbejde med den private sektor. For Udenrigsministeriet forvalter IFU en facilitet til fremme af udvikling og opstart af investeringsprojekter med deltagelse af små og mellemstore danske virksomheder. Faciliteterne, der bl.a. har fokus på klima og bæredygtig udvikling, hjælper med at forberede og implementere kommercielle projekter, hvori der indgår dansk kapital og/eller teknologi.

IFU arbejder strategisk med at øge sine investeringsmuligheder via etablering af offentlig-private partnerskaber. Klimainvesteringsfonden er etableret i samarbejde med danske institutionelle investorer, og der arbejdes i 2017 på i samarbejde med investorerne at etablere en Verdensmålsfond, der vil investere bredt inden for energi og anden bæredygtig udvikling i 146 lande.

CASE

AFRIKAS STØRSTE VINDPROJEKT

Lake Turkana i Kenya er et godt eksempel på, hvordan finansieringsinstrumenter er med til at muliggøre dansk eksport og investeringer. Lake Turkana er det hidtil største vindprojekt i Afrika, der med 365 vindmøller og 310 MW kapacitet leveret af Vestas vil dække op til 20 pct. af Kenyas nuværende elforbrug. Det er et komplekst projekt med betydelige risici i et udviklingsland, hvor der ikke er erfaringer med større vindprojekter. Derfor har det været afgørende for projektets realisering, at Klimainvesteringsfonden/IFU har bidraget med egenkapital og været med til at strukturere finansieringspakken på 4,5 milliarder kr. EKF har stillet lånegarantier for ca. 1 mia. kr.

DANIDA BUSINESS FINANCE

Danida Business Finance yder lån til finansiering af større offentlige infrastrukturprojekter i de fattigste udviklingslande, som ikke kan finansieres på markedsvilkår. I 2017 lanceres en ny projektudviklingsfacilitet målrettet offentlige myndigheder i udviklingslandene. Faciliteten forventes at yde tilskud til forundersøgelser mv. i forbindelse med større infrastrukturinvesteringer.

DANIDA MARKET DEVELOPMENT PARTNERSHIPS

Danida Market Development Partnerships støtter partnerskabsprojekter med ikke-kommercielle aktører for derigennem at motivere og mobilisere investeringer fra den private sektor. Udgangspunktet er en forretningsidé drevet af én eller flere virksomheder. Formålet er at udvikle markeder gennem støtte til ikke-kommercielle partnere, så forretningsidéen kan gennemføres på markedsvilkår.

DANIDA BUSINESS EXPLORER

Danida Business Explorer yder tilskud til danske virksomheder i forbindelse med en konkret forretningsmulighed i en række udviklingslande. Programmet giver støtte til en del af den danske virksomheds omkostninger i forbindelse med en undersøgelse af potentialet i et konkret projekt.

FORSKNING OG INNOVATION

Den danske eksport af energiteknologi hænger sammen med, at Danmark er i stand til at udvikle nye og omkostningseffektive løsninger. Denne indsats tilvejebringes af virksomheder, som er verdensførende inden for udvikling og produktion af bestemte teknologier og af universiteter og forskningsinstitutioner, som leverer forskningsresultater i verdensklasse.

I stigende grad udvikles energiteknologi i dag som højteknologi, som kræver et stort vidensinput i form af relevant anvendt forskning koblet med virksomhedernes mere markedsnære blik for innovation i form af nye produkter og services. Denne form for samarbejde kan hjælpes på vej gennem offentlige investeringer i forskning og innovation, hvor virksomheden, universitetet og staten skaber rammerne i samfinansierede projekter, hvor der sættes på særligt lovende teknologier, som har både samfundsøkonomisk og erhvervsøkonomisk potentiale.

Danmark som energiteknologisk pionérland udgør et af de centrale temaer for Energikommisionens arbejde.

FORSKNING OG INNOVATION

STYRKET SAMMENTÆNKNING MELLEML FORSKNING OG EKSPORTFREMME VIA EUDP

EUDP (Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram) er forankret under Energi-, Forsynings-, og Klimaministeriet. EUDP understøtter de energipolitiske målsætninger om forsyningssikkerhed, dansk uafhængighed af fossile brændsler, hensynet til det globale klima og et renere miljø samt omkostningseffektivitet. EUDP fremmer samtidig udviklingen af erhvervspotentialer til gavn for vækst og beskæftigelse.

EUDP sætter på de områder, hvor der er et særligt godt match mellem global efterspørgsel efter energiteknologi, danske styrkepositioner og erhvervsmæssige potentialer. EUDP har også fokus på at udvikle, demonstrere og skalere teknologierne op på dansk grund. Formålet er at modne teknologierne til eksport.

Eksportvinklen er en naturlig del af de kommercielle overvejelser ved vurdering og udvælgelse af projekter til støtte under EUDP og vil også fremadrettet være et fokusområde i EUDP's arbejde. EUDP's bevilling vil stige frem mod 2020 som en del af det danske bidrag til Mission Innovation.

FORSKNING OG INNOVATION

MISSION INNOVATION

På COP21 blev Danmark en del af initiativet Mission Innovation, som bl.a. udgør en platform for øget internationalt samarbejde inden for fremme af lavemissionsteknologi mellem 22 lande og EU. I den sammenhæng arbejder Danmark for at deltage i en række internationale energiforskningskonsortier, men også for at andre landes energiforskningsprogrammer åbner op for partnerskaber mellem danske og udenlandske virksomheder på samme måde, som det er tilfældet med EUDP i dag. Det er hensigten, at Danmark gennem en øget internationalisering kan fremme kommercielt bæredygtige og eksportérbare løsninger.

DEMONSTRATION OG TESTCENTRE

En betingelse for Danmark som energiteknologisk foregangsland er de mange testcentre og "laboratorier" for både specifikke teknologier og integrerede løsninger, som findes rundt omkring i Danmark. Her har Danmark skabt verdensberømte eksempler på, hvordan det lokale erhvervsliv sammen med myndigheder, forskere og ildsjæle kan nytænke vores energisystemer.

Samsø har med succes omstillet sig til Vedvarende Energi-Ø og arbejder nu på projektet Fossilfri Ø. Kalundborg Symbiose tænker ressourceforbrug og genanvendelse af energi, vand og materialer sammen, så industriel vækst og bæredygtighed bliver hinandens forudsætninger. Og i København arbejder Energylab Nordhavn med at afprøve nye metoder og modeller for omstilling af urban energiinfrastruktur.

DANMARK ER FØRENDE PÅ VIND

Det globale marked for vindteknologi er voksende, og den øgede efterspørgsel går hånd i hånd med faldende omkostninger til udbygning af havvind. Ved udgangen af 2016 satte Danmark verdensrekord med den laveste budpris på havvind nogensinde, nemlig med 37,2 øre/kWh for Kriegers Flak. Det er regeringens målsætning, at Danmark skal være det første land i verden, hvor havvind kan klare sig på markedsvilkår.

Yderligere udbygning af testpladser for land- og havvind i Danmark er nødvendigt for at understøtte udviklingen med faldende priser. Det er en forudsætning for branchens fortsatte udvikling, at industrien og forskningsinstitutionerne har gode testmuligheder til afprøvning af nye møller i Danmark. Der er netop indgået aftale om at udvide de to nationale testcentre i Østerild og Høvsøre, blandt andet med henblik på at kunne understøtte eksportpotentialet for branchen.

Derudover vil der blive igangsat en screening af Nordsøen og Østersøen for mulige placeringer til yderligere havvind. Danmark har sammen med en række Nordeuropæiske lande underskrevet en politisk erklæring om at etablere et formelt samarbejde om udbygning med vedvarende energi og elnet i Nordsøen. Formålet er at øge harmonisering af standarder og koordinere timing for udbud. Dette vil kunne reducere omkostninger til offshore vindudbygning i Nordsøen og muliggøre, at Nordsøen bliver et kraftværk med havvind for hele Europa.

INNOVATIONSCENTRE

På udvalgte særligt trendsættende markeder med aktive innovationsmiljøer har Udenrigsministeriet etableret innovationscentre. De skaber en platform for danske virksomheder og forsknings- og uddannelsesinstitutioner, der giver adgang til international viden, forskning, samarbejder og kapital.

Innovationscentrene findes i:

- Silicon Valley
- Shanghai
- München
- São Paulo
- New Delhi/Bangalore
- Seoul
- Tel Aviv

Centrenes ydelser er primært målrettet start-ups, scale-ups og innovationsdivisioner i større virksomheder. Specielt centrene i Tel Aviv, Silicon Valley og München har betydelige kompetencer på energiområdet.

EN UNDERSTØTTENDE HANDELSPOLITIK

Den nationale eksportfremmeindsats for energibranchen skal understøttes af en global handelspolitik. Det skal sikre gode eksportvilkår for danske virksomheder.

For Danmark er det som en lille, åben økonomi afgørende, at det indre marked i EU bliver ved med at udvikle sig, og at EU fortsat arbejder for liberalisering af verdenshandlen, især for energirelaterede produkter. Det gælder i form af bilaterale frihandelsaftaler med vigtige samhandels partnere som Japan og USA og vækstøkonomier i Asien og Latinamerika samt multilateralt i WTO.

Moderne frihandelsaftaler skaber klare fordele ved at åbne markeder og øge investering og samhandel igennem regler, der sikrer transparens, ligebehandling og forudsigelighed. I en tid med øget globaliserings skepsis og stigende protektionisme er det vigtigt at kommunikere gevinsterne ved frihandel og for at aflive myter om handelsaftaler. Samtidig skal der holdes fast i væsentligheden af et regelbaseret handelssystem med fortsat opbakning til WTO.

Danmark vil desuden gennem EU arbejde målrettet for i en kreds af interesserede WTO-medlemmer at færdigforhandle en handelsaftale (Environmental Goods Agreement) om fjernelse af told på klima- og miljøvenlige produkter.

OPFØLGNING

Med henblik på yderligere at styrke dialogen mellem energibranchen og de offentlige aktører vil der som opfølgning på strategien blive nedsat et dialogforum for energi med deltagelse af Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet, Udenrigsministeriet, Erhvervsministeriet, State of Green og repræsentanter fra energibranchen.

FORUMMET SKAL:

- Drøfte status for strategiens implementering.
- Sikre en fælles strategisk retning og prioritering i forhold til internationaliseringsindsatser på energiområdet med udgangspunkt i erhvervslivets efterspørgsel.
- Udgøre en platform for videndeling og drøftelse af ministeriernes prioritering af deltagelse i eksportrelaterede aktiviteter på energiområdet.

Strategien vil desuden understøtte og supplere regeringens generelle vækst dagsorden. Som led i arbejdet med at forbedre de danske virksomheders position på de globale markeder ønsker regeringen at undersøge, om der er behov for yderligere tiltag. Regeringen ønsker således at fortsætte den tætte dialog med erhvervslivet om konkrete tiltag og bygge videre på de gode erfaringer med det tidligere vækstteam for klima og energi.

Energikommissionen fremlægger i foråret 2017 sin rapport med anbefalinger til dansk energipolitik, som vil spille ind i det opfølgende arbejde med strategien.

